

FONDSREGLEMENT 2010

van de Stichting Bedrijfstakpensioenfonds Herwinning Grondstoffen

Algemene toelichting bij pensioenbegrippen

afkoop	Een pensioenuitvoerder heeft de mogelijkheid om kleine pensioenen af te kopen. Het pensioenbedrag moet dan blijven beneden een wettelijk bepaalde grens (die ieder jaar wijzigt). De pensioenaanspraken vervallen dan, maar de pensioenuitvoerder keert in plaats daarvan een bedrag ineens, de afkoopwaarde, uit aan de pensioengerechtigde.
arbeidsongeschiktheid	Iemand is arbeidsongeschikt indien hij een uitkering krachtens de WIA (Wet Werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen) ontvangt. De voorliggende periode van ziekengeld wordt voor de arbeidsongeschiktheid niet meegeteld.
deelnemer	De werknemer die deelneemt in de pensioenregeling.
dispensatie	In sommige bedrijfstakken is een pensioenfonds ingesteld waar in principe alle werknemers uit die bedrijfstak bij aangesloten zijn. Maar als de werkgever bij een eigen pensioenuitvoerder een gunstiger pensioenregeling kan verzekeren, kan hij onder bepaalde voorwaarden vrijgesteld worden van aansluiting bij het bedrijfstakpensioenfonds. Dat heet dispensatie. Dispensatie is ook mogelijk als de werkgever eerst zelf al een pensioenregeling had en daarna pas het fonds voor de bedrijfstak is ingesteld.
franchise	Bij pensioenopbouw wordt verondersteld dat de deelnemer van de overheid de AOW zal ontvangen. Bij de vaststelling van de pensioenen wordt daarmee rekening gehouden door het salaris eerst te verminderen met een bedrag, de franchise.
geregistreerd partnerschap	Het geregistreerd partnerschap komt net als het huwelijk tot stand via de ambtenaar van de burgerlijke stand. Het geregistreerd partnerschap komt in veel opzichten overeen met het huwelijk.
gewezen deelnemer	De (ex-)werknemer van wie het deelnemerschap in de pensioenregeling is beëindigd, bijvoorbeeld door ontslag.
gezamenlijke huishouding	Volgens een pensioenregeling kan er partnerpensioen voor niet-wettelijke partnerrelaties bestaan. Hiervoor is onder andere een gezamenlijke huishouding op één adres vereist. Tevens is van belang dat de samenlevingsovereenkomst notarieel wordt vastgelegd. Dus LAT-relaties komen niet in aanmerking voor partnerpensioen.
indexcijfers (loonindex of prijsindex)	Soms worden bedragen aangepast aan de hand van de ontwikkeling van de lonen of de prijzen. Hulpmiddel zijn dan indexcijfers (loonindexcijfers of prijsindexcijfers) van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Door vergelijking van CBS-cijfers uit verschillende jaren, wordt de ontwikkeling over die periode vastgesteld.
jaarsalaris	In de pensioenberekening speelt het jaarsalaris een centrale rol. In het pensioenreglement is opgenomen welke salariscomponenten meetellen.

notariële samenlevingsovereenkomst	Als ongehuwd samenwonenden onderlinge (financiële) afspraken maken, kunnen ze die in een overeenkomst door een notaris laten vastleggen. Natuurlijk kunnen ze ook hun afspraken zelf op papier zetten zonder dat er een notaris aan te pas komt (of ze kunnen helemaal niets opschrijven), maar in die situaties voldoet de partnerrelatie niet aan de eisen van de pensioenregeling om partnerpensioen te kunnen krijgen.
partner	In de Pensioenwet wordt de term partner gebruikt voor degene die aanspraak kan maken op partnerpensioen. Onder partner wordt verstaan de gehuwde en de geregistreerde partner. In het pensioenreglement kan opgenomen zijn dat er ook partnerpensioen is voor de ongeregistreerde partner (samenwonend). In het fondsreglement is een en ander uitgewerkt.
pensioendatum	De datum waarop het pensioen zal ingaan volgens de normale uitgangspunten uit het pensioenreglement, of de datum waarop het pensioen na een keuze tot verschuiving van de pensioendatum feitelijk in gaat.
pensioengerechtigde kinderen	De kinderen van de deelnemer komen in aanmerking voor wezenpensioen. Dat zijn niet alleen de biologische kinderen waarvoor de deelnemer als ouder wordt aangemerkt, maar ook de adoptiekinderen en pleegkinderen. Als de deelnemer een partner heeft met kinderen die niet kind van de deelnemer zijn, komen ook die kinderen voor wezenpensioen in aanmerking, mits zij maar behoren tot het gezin of de gezamenlijke huishouding van de deelnemer en de partner.
pensioengrondslag	Als in de pensioenberekening van het jaarsalaris de franchise is afgetrokken, wordt het resterend bedrag pensioengrondslag genoemd.
pensioenjaren	In de pensioenberekening zijn vaak pensioenjaren van belang. In het reglement staat vanaf wanneer ze geteld worden. Dat kan het moment van toetreding tot de pensioenregeling zijn, maar ook kunnen er voorliggende dienstjaren worden meegeteld. De jaren lopen door tot de pensioendatum. Als een deelnemer tijdens het dienstverband overlijdt, wordt het partner- en wezenpensioen bepaald mede aan de hand van de pensioenjaren die nog doorgebracht hadden kunnen worden tot de pensioendatum. Door waardeoverdracht kunnen er extra jaren zijn toegekend.
pensioenoverzicht	Een pensioenuitvoerder moet aan de deelnemers in de pensioenregeling een overzicht sturen van de actuele stand van hun pensioenen. Dit overzicht vermeldt ook de uitgangspunten waarop de pensioenen berekend zijn, zoals het jaarsalaris en een parttime-percentage.
risico (pensioen op risicobasis; pensioen met risicokarakter)	De pensioenen op risicobasis worden jaar voor jaar – uiterlijk tot ontslag of pensionering – vastgesteld voor het geval het risico zich zal voordoen in dat jaar. Doet zich het risico niet voor, dan heeft deze pensioenaanspraak geen waarde. Het hier bedoelde risico kan zijn overlijden of intreden van arbeidsongeschiktheid.

	Bij pensioenen met een risicokarakter volgt er geen pensioenuitkering als de deelnemer eerst met ontslag gaat en daarna het risico zich voordoet.
scheiding	Uit elkaar gaan van partners heeft verschillende juridische varianten. Welke pensioenrechten de ex-partner houdt, is wettelijk apart geregeld voor ouderdoms- en voor partnerpensioenen. Zie hiervoor het pensioenreglement. Bij scheiding behouden de kinderen van de deelnemer gewoon aanspraak op wezenpensioenen.
toeslagen	Een werkgever of een pensioenfonds kan beslissen om door middel van toeslagen te proberen de pensioenen waardevast of welvaartsvast te houden.
uitkeringsovereenkomst	Een uitkeringsovereenkomst is een pensioenafpraak waarbij het te verkrijgen pensioen wordt vastgesteld in concrete jaarlijkse pensioenbedragen.
uitvoeringsovereenkomst	Wettelijk is voorgeschreven dat een werkgever die een pensioenregeling heeft, die moet onderbrengen bij een pensioenfonds of een verzekeraar. Daarvoor moet een overeenkomst gesloten worden, de uitvoeringsovereenkomst. Voor werkgevers die verplicht zijn aangesloten bij een bedrijfstakpensioenfonds geldt meestal een uitvoeringsreglement: een overeenkomst is dan niet nodig.
verevening bij scheiding	Als één partner van een gehuwd stel ouderdomspensioen ontvangt, zullen in de praktijk beide echtgenoten daarvan genieten. De wetgever vindt het daarom logisch dat bij scheiding het ouderdomspensioen ook over beide partners verdeeld wordt. Dat heet verevening van het ouderdomspensioen. Bij scheiding kunnen de echtgenoten andere afspraken maken.
Wet BPF 2000	Wet verplichte deelneming in een bedrijfstakpensioenfonds 2000. Volgens deze wet kan er in een bedrijfstak een pensioenfonds worden opgericht waaraan de werkgevers en de werknemers in de bedrijfstak dan verplicht zijn om deel te nemen. In sommige gevallen kan vrijstelling van die verplichting worden gekregen (zie hiervoor het begrip 'dispensatie')
WIA-grenssalaris	Soms is in de pensioenregeling het WIA-grenssalaris van belang. Dat is de salarisgrens tot waar de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen voorzieningen geeft. De WIA is de opvolger van de WAO.

Inhoudsopgave

Hoofdstuk I	Pensioenregeling en uitvoering
Artikel 1	Pensioenregeling en deelnemers
Artikel 2	Uitvoering van de pensioenregeling
Artikel 3	Informatie voor de deelnemers
Hoofdstuk II	Berekeningsgrondslagen
Artikel 4	Berekeningsgrondslagen
Hoofdstuk III	Pensioenaanspraken
Artikel 5	Ouderdomspensioen
Artikel 6	Partnerpensioen bij overlijden voor de pensioendatum
Artikel 7	Partnerbegrip
Artikel 8	Wezenpensioen bij overlijden voor de pensioendatum
Artikel 9	Toeslagen
Hoofdstuk IV	Keuzemogelijkheden
Artikel 10	Verschuiving van de pensioendatum
Artikel 11	Variatie in de hoogte van het ouderdomspensioen
Artikel 12	Ruil van ouderdomspensioen naar partnerpensioen of omgekeerd
Artikel 13	Algemene bepalingen over keuzemogelijkheden
Hoofdstuk V	Bijzondere gebeurtenissen en situaties; verplichtingen deelnemer
Artikel 14	Tussentijdse beëindiging van het deelnemerschap
Artikel 15	Waardeoverdracht
Artikel 16	Pensioenopbouw na arbeidsongeschiktheid
Artikel 17	Gevolgen van beëindiging partnerrelatie voor partnerpensioen
Artikel 18	Gevolgen van beëindiging partnerrelatie voor ouderdomspensioen
Artikel 19	Pensionering
Artikel 20	Afkoop van kleine pensioenen
Artikel 21	Verplichtingen van de deelnemer
Hoofdstuk VI	Financiële bepalingen
Artikel 22	Financiering van de pensioenregeling
Artikel 23	Deelnemersbijdrage
Artikel 24	Uitkering van de pensioenen
Hoofdstuk VII	Overige bepalingen
Artikel 25	Fiscale maximering
Artikel 26	Beperkingen
Artikel 27	Wijzigingen
Artikel 28	Vrijstelling van de verplichting tot deelneming
Artikel 29	Vrijstelling wegens gemoedsbezwaarden
Artikel 30	Onvoorziene gevallen
Artikel 31	Overgangsbepalingen
Bijlagen	Partnerpensioen voor ongehuwd samenwonende deelnemers Klachten- en geschillenprocedure Ruilfactoren

HOOFDSTUK I PENSIOENREGELING EN UITVOERING

Artikel 1 Pensioenregeling en deelnemers

1. Aangesloten ondernemingen bij de Stichting Bedrijfstakpensioenfonds Herwinning Grondstoffen, hierna de werkgevers genoemd, hebben voor hun werknemers een pensioenregeling getroffen. Deze pensioenregeling is omschreven in dit fondsreglement. De pensioenregeling wordt uitgevoerd door de Stichting Bedrijfstakpensioenfonds Herwinning Grondstoffen, verder het pensioenfonds genoemd.

De in dit reglement omschreven pensioenregeling geldt vanaf 1 januari 2010.

Voor de deelnemers die op 31 december 2009 al deelnamen aan de toen geldende pensioenregeling van het pensioenfonds en op 1 januari 2010 in de onderhavige pensioenregeling zijn opgenomen, geldt het bepaalde in artikel 31, lid 2.

2. Deelnemer in deze pensioenregeling zijn de werknemers van 21 jaar en ouder die in dienstbetrekking werkzaam zijn bij een onderneming die bij het pensioenfonds is aangesloten en:
 - a. op basis van de Wet verplichte deelneming in een bedrijfstakpensioenfonds 2000 verplicht zijn tot deelneming aan de pensioenregeling van het pensioenfonds; voor deze werknemers vangt het deelnemerschap aan op het moment dat de verplichting tot deelneming van kracht wordt (de verplichtstelling ligt voor belanghebbenden ter inzage bij het pensioenfonds),
of
 - b. op verzoek van hun werkgever door het bestuur van het pensioenfonds tot de pensioenregeling zijn toegelaten; voor deze werknemers vangt het deelnemerschap aan op het tijdstip waarop het bestuur van het pensioenfonds in gunstige zin over het verzoek tot toelating heeft beslist.
3. Het deelnemerschap eindigt:
 - a. door het overlijden van de deelnemer;
 - b. op de pensioendatum;
 - c. door beëindiging van het dienstverband met de werkgever vóór de pensioendatum (ontslag);
 - d. indien de onderneming waar de werknemer werkzaam is, niet langer aangesloten is bij het pensioenfonds;
 - e. door het verlies van de hoedanigheid van werknemer, tenzij direct aansluitend aan het ontslag van de deelnemer een prepensioen ingaat ingevolge een prepensioenregeling van de werkgever en nadrukkelijk in die prepensioenregeling is bepaald dat de kosten van een voortgezet deelnemerschap worden vergoed;
 - f. voor de deelnemers als bedoeld in lid 2 onder a, op het moment dat de verplichting tot deelneming eindigt, tenzij de deelneming dan op verzoek van de werkgever wordt voortgezet op grond van het bepaalde in lid 2 onder b.

Het deelnemerschap eindigt niet als bij het einde van het dienstverband de pensioenopbouw vanwege arbeidsongeschiktheid wordt voortgezet zoals genoemd in artikel 16. Het deelnemerschap wordt dan voortgezet in de mate waarin de voortgezette pensioenopbouw bestaat en duurt zolang dat recht bestaat.

Als de deelnemer onbetaald verlof heeft, blijft de aanspraak op partner- en wezenpensioen voor de maximale duur van 18 maanden ongewijzigd in stand. Met betrekking tot het ouderdomspensioen geldt dat de deelnemer de keuze heeft de opbouw volledig of niet voort te zetten. Wat de gevolgen van onbetaald verlof zijn voor de deelnemersbijdrage, bepalen de werkgever en de werknemer in onderling overleg.

4. Dit fondsreglement bevat zowel de pensioenovereenkomst als het pensioenreglement als bedoeld in hoofdstuk 1 van de Pensioenwet.

De pensioenovereenkomst bevat de bepalingen van hetgeen de deelnemer en de aangesloten onderneming zijn overeengekomen omtrent pensioen.

Het pensioenreglement bevat de bepalingen over de wijze waarop het fonds richting de deelnemer uitvoering geeft aan de pensioenovereenkomst.

Artikel 2 Uitvoering van de pensioenregeling

1. De werkgever heeft de uitvoering van de pensioenregeling ondergebracht bij het pensioenfonds. Het pensioenfonds is bereikbaar via postbus 16150, 2500 BD Den Haag. Het pensioenfonds is de pensioenuitvoerder van de pensioenregeling.
2. Het pensioenfonds heeft bij AEGON Levensverzekering N.V., hierna de verzekeraar genoemd, pensioenverzekeringen gesloten voor de pensioenverplichtingen uit het pensioenreglement. Zolang de pensioenen bij de verzekeraar zijn verzekerd, zijn op de pensioenen ook de algemene en bijzondere verzekeringsvoorwaarden van toepassing. Deze voorwaarden zijn opgenomen in de pensioenverzekeringsovereenkomst die tussen het pensioenfonds en de verzekeraar voor deze pensioenregeling is gesloten.
3. Het pensioenfonds heeft administratieve werkzaamheden van de pensioenregeling uitbesteed aan de verzekeraar. Deze werkzaamheden zijn beschreven in de pensioenverzekeringsovereenkomst.

Artikel 3 Informatie voor de deelnemers

1. Op verzoek stelt het pensioenfonds dit fondsreglement beschikbaar voor de deelnemer.
2. Het pensioenfonds stuurt de deelnemers elk jaar een pensioenoverzicht met een opgave van:
 - de bereikbare en de reeds opgebouwde pensioenaanspraken;
 - de waardeaanwinst van de pensioenaanspraken die aan het voorafgaande kalenderjaar toe te rekenen is. Voor zover dit nog niet gebeurd is, levert het pensioenfonds deze opgave van de waardeaanwinst alsnog over de voorafgaande zeven jaren.
3. Op verzoek verstrekt de werkgever of het pensioenfonds het uitvoeringsreglement ter inzage. Op verzoek verstrekt het pensioenfonds de pensioenverzekeringsovereenkomst.
4. Het pensioenfonds heeft een klachten- en geschillenprocedure. Eventuele klachten kunnen worden toegezonden aan het pensioenfonds. Alle geschillen betreffende dit pensioenreglement zullen worden behandeld conform het bepaalde in de klachten- en geschillenprocedure (zie bijlage).

HOOFDSTUK II BEREKENINGSGRONDSLAGEN

Artikel 4 Berekeningsgrondslagen

1. Voor de hoogte van het ouderdomspensioen, het partnerpensioen en het wezenpensioen zijn de pensioenjaren en de pensioengrondslag van de deelnemer bepalend.
2. Pensioenjaren zijn de jaren die liggen tussen de aanvang van het deelnemerschap aan deze pensioenregeling - die geldt vanaf 1 januari 2010 - en de pensioendatum. Het aantal jaren dat voor de pensioenberekening in aanmerking komt, wordt naar beneden afgerond op jaren en volle maanden.

Jaren gelegen vóór de leeftijd van 21 jaar en/of voor 1 januari 2010 tellen hierbij niet mee.

Ook tellen als pensioenjaren mee de extra jaren die zijn vastgesteld aan de hand van de waarde van de pensioenaanspraken die de deelnemer heeft opgebouwd bij een vorige werkgever, mits deze waarde bij de aanvang van het deelnemerschap is overgedragen aan het pensioenfonds.

3. De pensioengrondslag is gelijk aan het jaarsalaris, verminderd met een franchise.
De pensioengrondslag wordt bij opname in de pensioenregeling vastgesteld. Vervolgens wordt de pensioengrondslag jaarlijks per 1 januari opnieuw vastgesteld.
Tussentijdse salariswijzigingen worden in aanmerking genomen indien deze het gevolg zijn van wijzigingen van de parttimefactor van een deelnemer.
- 4a. Het jaarsalaris is gelijk aan 12 maal het vaste maandsalaris respectievelijk 52 x het vaste weekloon van de deelnemer, plus de vakantietoeslag. Een eventuele bijdrage van de werkgever voor een levensloopregeling telt hierbij niet mee.

Aan het voor de pensioenberekening in aanmerking te nemen jaarsalaris is een maximum verbonden dat op 1 januari 2010 gelijk is aan € 23.772.
Jaarlijks, voor het eerst op 1 januari 2011, zal dit maximum met 5% worden verhoogd, of - indien dit hoger is - met het percentage waarmee het WIA-grenssalaris op 1 januari van het desbetreffende jaar is gestegen ten opzichte van 1 januari van het voorgaande jaar.
Het WIA-grenssalaris is het bedrag op basis waarvan de maximum premie volgens de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA) wordt geheven.
- 4b. De werkgever kan besluiten een hoger maximum pensioengevend salaris dan bedoeld in lid 4a in aanmerking te nemen, mits dit hogere maximum dan geldt voor al zijn werknemers.
Naar keuze van de werkgever is het maximum pensioengevend salaris dan gelijk aan:
 - het op 1 januari van het desbetreffende jaar geldende WIA-grenssalaris,of
 - een bedrag gelijk aan € 186.028; dit bedrag wordt jaarlijks op 1 januari aangepast aan de ontwikkeling van het WIA-grenssalaris.Indien in dit geval het jaarsalaris van de deelnemer hoger is dan het WIA-grenssalaris of stijgt boven het WIA-grenssalaris, wordt het pensioen alleen verhoogd voor zover de verhoging van de pensioengrondslag niet meer bedraagt dan 30% van de pensioengrondslag in het voorgaande jaar. Wanneer het jaarsalaris stijgt boven het WIA-grenssalaris, komt bij de vaststelling van de pensioengrondslag echter minimaal de salarisstijging tot het WIA-grenssalaris in aanmerking.
5. De franchise bedraagt per 1 januari 2010 € 16.772 en zal jaarlijks per 1 januari op basis van het loonindexcijfer worden aangepast, tenzij het pensioenfonds anders besluit.
De franchise wordt normaal afgerond op hele euro's en zal nooit minder bedragen dan 10/7 maal het enkelvoudige AOW-pensioen voor een gehuwde, exclusief de toeslag voor een partner jonger dan 65 jaar en inclusief vakantie-uitkering.
6. Het in lid 4 bedoelde loonindexcijfer is het indexcijfer van de CAO-lonen per maand, inclusief bijzondere beloningen, zoals vastgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek (eerst gepubliceerd in het Statistisch Bulletin van het CBS) over de maand juli van het voorafgaande jaar.
7. Als een deelnemer parttime werkt:
 - wordt de pensioengrondslag op fulltimebasis vastgesteld; en
 - wordt ieder pensioenjaar waarin parttime is gewerkt voor een evenredig deel in aanmerking genomen. Voor toekomstige pensioenjaren wordt in dit verband aangenomen dat het laatste parttimepercentage tot de pensioendatum gelijk blijft.

HOOFDSTUK III PENSIOENAANSPRAKEN

Artikel 5 Ouderdomspensioen.

1. Het ouderdomspensioen gaat in op de 1e van de maand waarin de (gewezen) deelnemer 65 jaar wordt. Het ouderdomspensioen loopt door tot het einde van de maand waarin de (gewezen) deelnemer overlijdt.

2. a. Het jaarlijkse ouderdomspensioen is gelijk aan 2,25% van de pensioengrondslag van de deelnemer op de datum van opname in de pensioenregeling, vermenigvuldigd met het aantal pensioenjaren als bedoeld in artikel 4, lid 2.
- b. Bij een wijziging van de pensioengrondslag wordt het jaarlijkse ouderdomspensioen verhoogd of verlaagd met 2,25% van deze verhoging of verlaging, vermenigvuldigd met het aantal pensioenjaren dat ligt na deze wijziging.
3. Het ouderdomspensioen heeft het karakter van een uitkeringsovereenkomst in de zin van de Pensioenwet. Dat betekent dat het pensioen vooraf wordt vastgesteld in concrete pensioenbedragen.

Artikel 6 Partnerpensioen bij overlijden voor de pensioendatum

1. Het partnerpensioen bij overlijden voor de pensioendatum gaat in op de 1^e van de maand waarin de deelnemer overlijdt.
Het partnerpensioen loopt door tot het einde van de maand waarin de partner overlijdt.
2. Het partnerpensioen bij overlijden vóór de pensioendatum bedraagt 50% van het ouderdomspensioen (berekend volgens artikel 5) dat de deelnemer op de pensioendatum - bij ongewijzigde voortzetting van het deelnemerschap - zou gaan ontvangen.
3. Het partnerpensioen heeft het karakter van een uitkeringsovereenkomst in de zin van de Pensioenwet. Dit betekent dat het pensioen vooraf wordt vastgesteld in concrete pensioenbedragen. Dit pensioen kent een zuiver risicokarakter; het heeft geen opbouwwaarde. Bij overlijden na einde van de deelname in deze pensioenregeling volgt er geen uitkering.

Artikel 7 Partnerbegrip

1. De partner in dit pensioenreglement is:
 - a. De echtgenote/echtgenoot van de (gewezen) deelnemer.
 - b. De geregistreerde partner van de (gewezen) deelnemer. Dit is de ongehuwde persoon met wie de ongehuwde (gewezen) deelnemer volgens de bepalingen in het Burgerlijk Wetboek een geregistreerd partnerschap is aangegaan. Het geregistreerd partnerschap wordt gelijkgesteld aan het huwelijk. Deze partner wordt hieronder 'geregistreerde partner' genoemd.
 - c. De ongeregistreeerde partner van de (gewezen) deelnemer. Dit is de ongehuwde persoon:
 - met wie noch de (gewezen) deelnemer, noch een andere persoon dan de (gewezen)deelnemer een geregistreerd partnerschap is aangegaan; en
 - met wie de (gewezen) deelnemer minimaal een half jaar een gezamenlijke huishouding voert; en
 - die niet in de rechte lijn of in de tweede graad aan de (gewezen) deelnemer verwant is; en
 - die met de (gewezen) deelnemer een notarieel samenlevingscontract heeft gesloten. Dit contract moet minimaal de volgende gegevens bevatten: de geboortedata en de burgerlijke staat van de deelnemer en de partner, de aanvangsdatum van de gezamenlijke huishouding en enige vermogensrechtelijke bepalingen. Deze partner wordt 'ongeregistreerde partner' genoemd en deze partnerrelatie 'ongeregistreerd partnerschap'.
 - d. Als ongeregistreeerde partner van de (gewezen) deelnemer wordt tevens aangemerkt, de ongehuwde persoon die voor een periode van minimaal vijf jaar aantoonbaar heeft samengewoond zonder een notarieel samenlevingscontract te hebben gesloten.

Een huwelijk, geregistreerd partnerschap of ongeregistreerd partnerschap dat tot stand komt na de pensioendatum geeft geen recht op partnerpensioen volgens deze pensioenregeling.

2. Als de gehuwde deelnemer of de deelnemer die een geregistreerd partnerschap is aangegaan, ook een ongeregistreeerde partner heeft, is er alleen aanspraak op partnerpensioen voor de echtgenote/echtgenoot of de geregistreeerde partner.

De ongehuwde deelnemer die geen geregistreerd partnerschap is aangegaan, maar die meer ongeregistreerde partners heeft, kan slechts één van hen aanwijzen als partner in de zin van deze pensioenregeling.

Bij een later huwelijk, het later aangaan van een geregistreerd partnerschap of bij latere aanwijzing van een andere ongeregistreerde partner, beschouwt het pensioenfonds voor uitvoering van deze regeling de partnerrelatie met de eerder aangewezen ongeregistreerde partner als beëindigd.

Artikel 8 Wezenpensioen bij overlijden voor de pensioendatum

1. Het wezenpensioen bij overlijden vóór de pensioendatum gaat voor ieder pensioengerechtigd kind in op de 1^e van de maand waarin de deelnemer overlijdt, mits dit overlijden plaats vindt voor de pensioendatum.

Uitkering van het wezenpensioen loopt door tot het einde van de maand waarin de 21^e verjaardag van het kind valt. Als het kind studeert of invalide is, loopt de uitkering van het wezenpensioen door tot het einde van de maand waarin de 27^e verjaardag van het kind valt. Als het kind eerder overlijdt, ophoudt met studeren of niet meer invalide is, loopt de uitkering door tot het einde van de betreffende maand.

Een studerend kind is een kind dat recht heeft op studiefinanciering, of dat studerend is volgens de normen van de Algemene Kinderbijslagwet.
De toets of een kind invalide is, gebeurt volgens de normen van de Algemene Kinderbijslagwet.

2. Het wezenpensioen bij overlijden voor de pensioendatum bedraagt per pensioengerechtigd kind 14% van het ouderdompensioen (berekend volgens artikel 5) dat de deelnemer op de pensioendatum - bij ongewijzigde voortzetting van het deelnemerschap - zou gaan ontvangen.

Het wezenpensioen wordt verdubbeld als de (gewezen) deelnemer overlijdt zonder een partner na te laten of op de 1^e van de maand waarin de partner overlijdt.

3. Pensioengerechtigd zijn:
 - kinderen die tot de (gewezen) deelnemer in familierechtelijke betrekking staan;
 - kinderen die tot de partner in familierechtelijke betrekking staan, die behoren tot de gezamenlijke huishouding en voor wie de (gewezen) deelnemer of de partner een uitkering ontvangt op grond van de Algemene Kinderbijslagwet of die studeren of invalide zijn;
 - pleegkinderen van de (gewezen) deelnemer (volgens de normen van de Algemene Kinderbijslagwet).

Niet pensioengerechtigd zijn kinderen die na de pensioendatum zijn geboren of geadopteerd, of kinderen die na de pensioendatum de status van pleegkind van de gewezen deelnemer hebben gekregen of tot het huishouden van de gewezen deelnemer zijn gaan behoren. Als er echter recht op partnerpensioen bestaat op grond van een partnerrelatie die al bestond vóór de pensioendatum en het kind na de pensioendatum geboren wordt uit deze relatie, is het kind wel pensioengerechtigd.

4. Het wezenpensioen heeft het karakter van een uitkeringsovereenkomst in de zin van de Pensioenwet. Dat betekent dat het vooraf wordt vastgesteld in concrete pensioenbedragen.

Artikel 9 Toeslagen

- A. Toeslagen op de ingegane pensioenen en nog niet ingegane pensioenen volgens artikel 14 en reeds opgebouwde pensioenaanspraken die niet onder onderdeel B vallen

1. Op de ingegane pensioenen wordt jaarlijks een toeslag verleend van maximaal de ontwikkeling van het prijsindexcijfer.

Dit geldt ook voor:

- de pensioenen die nog niet zijn ingegaan maar waarop gewezen deelnemers recht hebben volgens artikel 14, én
- het nog niet ingegane partner- en wezenpensioen die horen bij een ingegaan ouderdompensioen, én
- de pensioenaanspraken van de deelnemers van wie de pensioenopbouw wordt voortgezet bij arbeidsongeschiktheid volgens artikel 16.

Het bestuur van het pensioenfonds beslist evenwel jaarlijks in hoeverre deze pensioenen worden aangepast.

2. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd en wordt geen premie betaald. Deze voorwaardelijk toeslagverlening wordt gefinancierd uit beleggingsrendement. Met beleggingsrendement wordt bedoeld de overrente die op grond van de pensioenverzekeringsovereenkomst (zie artikel 2) per 1 januari van datzelfde jaar beschikbaar komt en voor zover dat beleggingsrendement valt toe te rekenen aan de in lid 1 bedoelde pensioenen.
3. Het in lid 1 bedoelde prijsindexcijfer is het consumentenprijsindexcijfer voor werknemersgezinnen alle huishoudens, zoals vastgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CPI alle huishoudens, eerst gepubliceerd in het Statistisch Bulletin van het CBS) over de maand juli van het voorafgaande jaar.
Bij het vervallen van dat indexcijfer of bij wijziging in de berekening daarvan, zal de toeslagverlening daaraan naar billijkheid worden aangepast.

B. Toeslag op reeds opgebouwde pensioenaanspraken van deelnemers

- 1a. Op de vanaf 1 januari 2010 tot 1 januari van enig volgend jaar opgebouwde pensioenaanspraken wordt jaarlijks een toeslag verleend voor zover deze opgebouwde pensioenaanspraken betrekking hebben op het gedeelte van het jaarsalaris van een deelnemer dat het in artikel 4, lid 4a, bedoelde maximum (€ 23.772 voor het jaar 2010) niet te boven gaat. De toeslag is maximaal gelijk aan de ontwikkeling van het loonindexcijfer en bovendien gemaximeerd op 3%.

Het bestuur beslist evenwel jaarlijks in hoeverre deze pensioenrechten worden aangepast.

- 1b. Indien het bepaalde in artikel 4, lid 4b van toepassing is, wordt jaarlijks een toeslag verleend op de vanaf 1 januari 2010 tot 1 januari van enig volgend jaar opgebouwde pensioenaanspraken voor zover deze opgebouwde pensioenaanspraken betrekking hebben op het gedeelte van het jaarsalaris van een deelnemer dat het in artikel 4, lid 4a, bedoelde maximum (€ 23.772 voor het jaar 2010) te boven gaat. De toeslag is gelijk aan de ontwikkeling van het loonindexcijfer, maar gemaximeerd op 3%.

Het bestuur beslist evenwel jaarlijks in hoeverre deze pensioenrechten worden aangepast.

- 2a. Voor de in lid 1a bedoelde voorwaardelijke toeslagverlening is geen reserve gevormd en wordt geen premie betaald. Deze voorwaardelijk toeslagverlening wordt gefinancierd uit beleggingsrendement. Met beleggingsrendement wordt bedoeld de overrente die op grond van de pensioenverzekeringsovereenkomst (zie artikel 2) per 1 januari van datzelfde jaar beschikbaar komt en voor zover dat beleggingsrendement valt toe te rekenen aan de in lid 1 bedoelde pensioenrechten.
- 2b. Voor de in lid 1b bedoelde toeslagverlening geldt dat de werkgever jaarlijks een koopsom aan het pensioenfonds betaalt die voor het pensioenfonds voldoende is om deze toeslag te financieren.
3. Het in lid 1 bedoelde loonindexcijfer is het indexcijfer van de CAO-lonen per maand inclusief bijzondere beloningen, zoals vastgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek (eerst gepubliceerd in het Statistisch Bulletin van het CBS) over de maand juli van het voorafgaande jaar. Bij het vervallen van dat indexcijfer of bij wijziging in de berekening daarvan, zal de toeslagverlening daaraan naar billijkheid worden aangepast.

4. De in dit onderdeel B bedoelde toeslag op reeds opgebouwde pensioenaanspraken van deelnemers wordt alleen verleend gedurende het dienstverband van de deelnemer.

Indien op grond van wet- en regelgeving nadere eisen worden gesteld aan de voorwaardelijke toeslagverlening als bedoeld in onderdeel A en/of onderdeel B van dit artikel, meer in het bijzonder op welke wijze bij de financiering voldaan kan worden aan de eis van consistentie tussen gewekte verwachtingen, en financiering en de feitelijke realisatie van de overeengekomen voorwaardelijke toeslagverlening in het verleden, zullen het fondsreglement en het tussen het fonds en de aangesloten werkgevers geldende uitvoeringsreglement zonedig hierop worden aangepast.

HOOFDSTUK IV KEUZEMOGELIJKHEDEN

Artikel 10 Verschuiving van de pensioendatum

1. De (gewezen) deelnemer kan op verzoek de pensioendatum vervroegen naar op z'n vroegst de 55-jarige leeftijd. Dit verzoek moet minimaal zes maanden voor de beoogde pensioendatum bij het pensioenfonds zijn ingediend. Vervroeging is alleen mogelijk in hele maanden.

De deelnemer moet bij vervroeging het dienstverband beëindigen en dan geen dienstverband aangaan of vergroten bij een andere werkgever.

Als de deelnemer een deel van het pensioen vervroegt (deeltijdpensioen), moet hij/zij het dienstverband met hetzelfde percentage verminderen.

Voor degene die op het moment van de vervroeging nog deelnemer is in de pensioenregeling, wordt het ouderdomspensioen eerst verlaagd door toepassing van de bepalingen over tussentijdse beëindiging van het deelnemerschap. Pas daarna wordt het pensioenbedrag omgerekend.

Het ouderdomspensioen wordt omgerekend op basis van de in de bijlage vermelde factoren.

In geval van pensioenvervroeging heeft de (gewezen) deelnemer de mogelijkheid om een deel van het levenslange ouderdomspensioen om te zetten in een AOW-overbruggingspensioen. Dit laatste pensioen is bedoeld om de AOW te overbruggen in de periode van de vervroegde pensioendatum tot de 1e van de maand waarin de 65e verjaardag van de (gewezen) deelnemer valt.

Het AOW-overbruggingspensioen dat de (gewezen) deelnemer door deze ruil krijgt, wordt bepaald volgens in de bijlage vermelde factoren.

2. Op verzoek van de (gewezen) deelnemer kan de pensioendatum telkens voor de duur van één jaar worden uitgesteld. De ingangsdatum van het ouderdomspensioen kan niet worden uitgesteld naar een tijdstip gelegen na de 70e verjaardag van de (gewezen) deelnemer.

Als de werknemer bij het bereiken van de oorspronkelijke pensioendatum nog deelnemer is in de pensioenregeling, moet hij/zij bij uitstel van de pensioendatum het dienstverband met de werkgever voortzetten.

Degene die bij het bereiken van de oorspronkelijke pensioendatum al gewezen deelnemer in de pensioenregeling is, moet bij uitstel van de pensioendatum een dienstverband hebben met een andere werkgever. De gewezen deelnemer moet elk jaar aan het pensioenfonds bewijsstukken leveren waaruit blijkt dat er tijdens de uitstelperiode sprake is van een actief dienstverband bij die werkgever.

Als de deelnemer een deel van het pensioen uitstelt (deeltijdpensioen), moet er een dienstverband zijn waarvan de omvang overeenkomt met het uitgestelde gedeelte van het pensioen.

3. Bij uitstel wordt het ouderdomspensioen omgerekend op basis van de in de bijlage vermelde factoren.

4. Voor degene die bij het bereiken van de oorspronkelijke pensioendatum nog deelnemer in de pensioenregeling is, vindt tijdens de uitstelperiode geen verdere opbouw van pensioenen plaats.
Wel blijft het partner- en wezenpensioen in stand op basis van de pensioengrondslag die gold bij het bereiken van de oorspronkelijke pensioendatum.
5. Als gevolg van fiscale bepalingen zijn er maxima gesteld aan de pensioenen die verkregen kunnen worden.
Wanneer (verder) uitstel van de pensioendatum pensioenen oplevert die hoger zijn dan de maxima zoals omschreven in artikel 25, is (verder) pensioenuitstel niet mogelijk.
Het ouderdompensioen zal dus ingaan zodra dit maximum wordt bereikt.
Bij toepassing van deze maxima blijven overschrijdingen daarvan buiten beschouwing als deze het gevolg zijn van oorzaken die zijn omschreven in artikel 18d van de Wet op de loonbelasting 1964.

Artikel 11 Variatie in de hoogte van het ouderdompensioen

De (gewezen) deelnemer heeft de mogelijkheid om op de pensioeningangsdatum te kiezen voor een in aanvang hoger levenslang ouderdompensioen.

Hierbij geldt het volgende:

- de hogere uitkering geldt voor een periode direct aansluitend op de pensioeningangsdatum. Indien het pensioen ingaat vóór de 65-jarige leeftijd, kan de hogere uitkering uitgekeerd worden tot de maand waarin de gewezen deelnemer 65 of 70 jaar wordt. Indien het pensioen ingaat op of na de 65-jarige leeftijd kan de hogere uitkering uitgekeerd worden tot de maand waarin de gewezen deelnemer 70 of 75 jaar wordt;
- de hogere uitkering zal in een vaste verhouding van 100 : 75 ten opzichte van de lagere uitkering staan;
- de lagere uitkering mag niet lager zijn dan het afkoopbedrag als bedoeld in artikel 20.

Artikel 12 Ruil van ouderdompensioen naar partnerpensioen of omgekeerd

1. De (gewezen) deelnemer kan op de pensioendatum of bij tussentijds einde van het deelnemerschap besluiten om het ouderdompensioen te combineren met een partnerpensioen. Hij kan dan een zodanig deel van het ouderdompensioen ruilen dat de verhouding tussen het ouderdompensioen (na ruil) en het partnerpensioen 100:70 of 100:50 bedraagt.

Een partnerpensioen is alleen mogelijk voor de partner zoals omschreven in artikel 7.

Bij ruil naar een partnerpensioen zal het ouderdompensioen bij pensioenleeftijd 65 worden omgerekend op basis van de in de bijlage vermelde factoren.

Het te verkrijgen partnerpensioen is 70% van het volgens de tabel bepaalde resterende ouderdompensioen.

Als de ruil plaats vindt bij tussentijdse beëindiging van het deelnemerschap, wordt het ouderdompensioen eerst verlaagd door toepassing van de bepalingen hierover (zie artikel 14).

2. Als een deelnemer bij einde van het deelnemerschap er voor heeft gekozen om ouderdompensioen te ruilen naar partnerpensioen (zie artikel 12 lid 1), kan hij op de pensioendatum dit ingeruilde partnerpensioen weer (gedeeltelijk) terugruilen op basis van de in de bijlage vermelde factoren.
De (gewezen) deelnemer kan - in plaats van het gehele partnerpensioen - 75, 50, 25% daarvan ruilen. Bij ruil van een kleiner partnerpensioen dan 70% van het ouderdompensioen is de verhoging van het ouderdompensioen naar rato.

Artikel 13 Algemene bepalingen over keuzemogelijkheden

1. Bij een combinatie van uitstel van de pensioendatum en uitruil van het ouderdomspensioen naar partnerpensioen vindt eerst uitruil plaats, alvorens de deelnemer zijn/haar pensioendatum kan uitstellen.
2. Bij de toepassing van keuzemogelijkheden mogen er geen pensioenaanspraken ontstaan of overblijven die lager zijn dan de grens voor afkoop van kleine pensioenen. Zie artikel 20. Dit betekent het volgende:
 - Bij vervroeging van het ouderdomspensioen moet het nieuwe ouderdomspensioen boven de afkoopgrens blijven.
 - Bij variatie in hoogte van het ouderdomspensioen moet het lage pensioen boven de afkoopgrens blijven.
 - Bij ruil van een gedeelte van het ouderdomspensioen naar partnerpensioen moet het te verkrijgen partnerpensioen boven de afkoopgrens blijven.
3. Bij de toepassing van de ruilverhoudingen is de leeftijd van de (gewezen) deelnemer in jaren en maanden bepalend. Voor leeftijden die niet in de voorgaande artikelen en in de bijlage vermelde ruilvoeten zijn genoemd, stelt het pensioenfonds de ruilverhouding op een zelfde wijze vast.
4. Als de pensioenverzekeringsovereenkomst die het pensioenfonds met de verzekeraars heeft gesloten, eindigt - en er al dan niet een nieuwe overeenkomst wordt gesloten - kan het pensioenfonds een andere ruilverhouding toepassen dan genoemd in de vorige artikelen en in de bijlage. In dat geval brengt het pensioenfonds de deelnemers hiervan op de hoogte.

HOOFDSTUK V BIJZONDERE GEBEURTENISSEN EN SITUATIES; VERPLICHTINGEN DEELNEMER

Artikel 14 Tussentijdse beëindiging van het deelnemerschap

1. Als het deelnemerschap - anders dan door overlijden - eindigt vóór de pensioendatum, behoudt de gewezen deelnemer recht op het ouderdomspensioen dat tot de datum van beëindiging is opgebouwd.
Het pensioen dat tot de beëindigingsdatum is opgebouwd is het pensioen dat berekend is op grond van de pensioenjaren tot de beëindigingsdatum.

De aanspraken op partner- en wezenpensioen bij overlijden vóór de pensioendatum vervallen.
2. Als een deelnemer aansluitend op het deelnemerschap recht heeft op een uitkering op grond van de Werkloosheidswet, houdt de gewezen deelnemer gedurende die periode aanspraak op een partnerpensioen bij overlijden vóór de pensioendatum. De hoogte van dit partnerpensioen wordt vastgesteld aan de hand van het aantal pensioenjaren tot het einde van het deelnemerschap.

Artikel 15 Waardeoverdracht

1. Bij opname in de pensioenregeling heeft de deelnemer het recht de waarde van pensioenen die opgebouwd zijn in een of meer vorige dienstverbanden over te laten dragen naar het pensioenfonds.

Aan de hand van de beschikbare overdrachtswaarde bepaalt het pensioenfonds de extra aanspraken op ouderdoms-, partner- en wezenpensioen. De extra aanspraken worden vervolgens op dezelfde manier behandeld als aanspraken die in deze pensioenregeling zijn opgebouwd.

Het recht op waardeoverdracht bestaat niet als de deelnemer de procedure later opstart dan zes maanden na opname in deze pensioenregeling, of als de pensioenopbouw in het desbetreffende vorige dienstverband is beëindigd vóór 8 juli 1994.

Waardeoverdracht is in deze gevallen alleen mogelijk wanneer de betrokken werkgevers en de betrokken pensioenuitvoerders bereid zijn aan de waardeoverdracht mee te werken.

2. Als de gewezen deelnemer gaat deelnemen in de pensioenregeling van een volgende werkgever, heeft hij/zij het recht de waarde van de opgebouwde pensioenaanspraken over te laten dragen naar de pensioenuitvoerder van die nieuwe werkgever.
Door de overdracht vervallen de aanspraken die op grond van dit reglement zijn verkregen.

Als de deelnemer de procedure tot waardeoverdracht later opstart dan zes maanden na opname in de nieuwe pensioenregeling, bestaat geen recht op waardeoverdracht.

Waardeoverdracht is in dat geval alleen mogelijk wanneer de betrokken werkgevers en de betrokken pensioenuitvoerders bereid zijn aan de waardeoverdracht mee te werken.

Artikel 16 Pensioenopbouw na arbeidsongeschiktheid

1. Als de deelnemer tijdens het deelnemerschap voor 45% of meer arbeidsongeschikt wordt en recht heeft op een WIA-uitkering, dan heeft hij/zij ook recht op gehele of gedeeltelijke voortgezette opbouw van de pensioenaanspraken. De voortgezette opbouw loopt dan ook door na een eventuele beëindiging van het dienstverband.

Als (en zolang) de deelnemer recht heeft op een WIA-uitkering die gebaseerd is op een arbeidsongeschiktheid van	wordt de pensioenopbouw voortgezet voor
65% - 100%	100%
45% - 65%	50%
minder dan 45%	n.v.t.

2. Als de deelnemer na (gedeeltelijke) beëindiging van het deelnemerschap revalideert, stopt of vermindert de voortgezette pensioenopbouw. Als de mate van arbeidsongeschiktheid daarna weer toeneemt, wordt de voortgezette pensioenopbouw niet meer vermeerderd of hervat.
3. Voortgezette pensioenopbouw vindt plaats op basis van het jaarsalaris dat van toepassing was op de laatste 1^e januari waarop de deelnemer arbeidsgeschikt was.
4. Voortzetting van de pensioenopbouw vindt alleen plaats voor de soorten pensioen waarop de deelnemer al vóór de beëindiging van het dienstverband aanspraak had.
5. Op de voortzetting van pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid zijn de verzekeringsvoorwaarden van de verzekeraar van toepassing (zie de artikelen 2 lid 2 en 3 lid 4).
In deze voorwaarden is onder meer het volgende geregeld:
 - Er vindt geen voortzetting van de pensioenopbouw plaats als de deelnemer op het moment van het ontstaan van de pensioenaanspraken (of de verhoging daarvan) al recht heeft op een WIA- of WAO-uitkering.
 - De deelnemer is verplicht bij arbeidsongeschiktheid er aan mee te werken dat de verzekeraar kan bepalen of er nog sprake is van arbeidsongeschiktheid, en zo ja, in welke mate.
6. Als de deelnemer gebruik maakt van de mogelijkheid om de pensioendatum te vervroegen, vervalt de voortgezette opbouw op de vervroegde pensioendatum.

Artikel 17 Gevolgen van beëindiging partnerrelatie voor partnerpensioen

1. Onder beëindiging van de partnerrelatie wordt in dit pensioenreglement verstaan
 - echtscheiding of ontbinding van het huwelijk na scheiding van tafel en bed;
 - beëindiging van het geregistreerd partnerschap met wederzijds goedvinden of door ontbinding op verzoek van één van de partners;
 - beëindiging van het ongeregistreerd partnerschap door beëindiging van de gezamenlijke huishouding.

Onder beëindiging van de partnerrelatie in de zin van dit pensioenreglement valt niet de situatie dat de partners aansluitend aan de ene vorm van de relatie - huwelijk, geregistreerd partnerschap of ongeregistreerd partnerschap - met elkaar een andere van deze relatievormen aangaan.

2. Bij beëindiging van de partnerrelatie tijdens het deelnemerschap vervalt voor de gewezen partner de aanspraak op partnerpensioen.
3. Als de partnerrelatie van een gewezen deelnemer eindigt op de wijze zoals omschreven in lid 1, en bij het einde van het deelnemerschap ouderdomspensioen is geruild naar partnerpensioen (volgens artikel 12), wordt bij het overlijden van die gewezen deelnemer de gewezen partner als partner beschouwd. Hij/zij houdt dan recht op het partnerpensioen dat bij het einde van het deelnemerschap was vastgesteld.
4. De bepalingen in lid 2 en 3 zijn niet van toepassing als:
 - de echtgenoten of de geregistreeerde partners bij huwelijkse voorwaarden of bij voorwaarden van geregistreerd partnerschap of bij een schriftelijk gesloten overeenkomst met betrekking tot de scheiding anders overeenkomen. Het pensioenfonds moet hiermee instemmen;
 - bij beëindiging van een ongeregistreerd partnerschap de partners schriftelijk anders overeenkomen. Het pensioenfonds moet hiermee instemmen.
5. In geval van beëindiging van de partnerrelatie van een gewezen deelnemer wordt voor de verdubbeling van het wezenpensioen de gewezen partner die aanspraak heeft behouden op partnerpensioen, als partner beschouwd.

Artikel 18 Gevolgen van beëindiging partnerrelatie voor ouderdomspensioen

1. In geval van echtscheiding, scheiding van tafel en bed of beëindiging van geregistreerd partnerschap, kan de (gewezen) echtgenote/echtgenoot of de gewezen geregistreeerde partner recht hebben op verevening van het ouderdomspensioen volgens de Wet verevening pensioenrechten bij scheiding (WVPS).
(Pensioenverevening is niet aan de orde bij omzetting van een huwelijk in een geregistreerd partnerschap of omgekeerd, en ook niet bij beëindiging van een ongeregistreerd partnerschap.)

Er is geen recht op verevening als het bedrag van de verevening lager is dan de wettelijke grens.

2. De hoofdregel van de WVPS is dat het ouderdomspensioen dat tijdens het huwelijk of geregistreeerde partnerschap is opgebouwd, voor de helft toekomt aan de gewezen partner. Partijen kunnen hierover afwijkende afspraken maken.
3. Het recht op verevening kan alleen rechtstreeks bij het pensioenfonds geldend gemaakt worden als het verzoek binnen twee jaar na de scheidingsdatum bij het pensioenfonds is ingediend. Dit moet gebeuren met het formulier dat daarvoor wettelijk is voorgeschreven.
4. Partijen kunnen op grond van artikel 5 van de WVPS er voor kiezen om het vereveningsrecht, samen met het partnerpensioen van de gewezen echtgenote/echtgenoot of geregistreeerde partner, om te zetten naar een eigen ouderdomspensioen voor de gewezen echtgenote/echtgenoot of geregistreeerde partner. Het pensioenfonds stelt bij deze conversie de eis dat de pensioendatum wordt bepaald volgens de regels van dit reglement; ook de overige regels van dit reglement moeten zoveel mogelijk worden gevolgd.

Artikel 19 Pensionering

1. De pensioendatum is de 1^e van de maand waarin de (gewezen) deelnemer 65 jaar wordt. Dit is niet het geval als hij/zij gebruik maakt van de mogelijkheid om de pensioendatum te verschuiven.

2. Als de (gewezen) deelnemer niet heeft laten weten dat hij/zij de pensioendatum wil verschuiven, zal het pensioenfonds hem/haar enkele maanden voor de pensioendatum over de ingang van het pensioen informeren.

Artikel 20 Afkoop van kleine pensioenen

1. Als per de datum van beëindiging van het deelnemerschap de opgebouwde pensioen-aanspraken lager zijn dan de wettelijke grens die daarvoor op dat moment geldt, heeft het pensioenfonds het recht om de pensioenaanspraken af te kopen (In 2010 is dit € 420,69). Dit recht bestaat vanaf twee jaar na de beëindiging van het deelnemerschap. Deze afkoop wordt opgeschort als de gewezen deelnemer een procedure tot waardeoverdracht is gestart.

De afkoopwaarde wordt uitgekeerd aan de gewezen deelnemer.

Bij afkoop past het pensioenfonds de afkoopfactoren toe die zijn omschreven in de bijlage bij dit reglement. Deze afkoopfactoren worden aangepast als er wijzigingen optreden in de uitgangspunten van het tarief die het pensioenfonds en de verzekeraar hebben afgesproken.

2. Als een deelnemer bij einde van het deelnemerschap er voor heeft gekozen om ouderdomspensioen te ruilen naar partnerpensioen (zie artikel 12), dan heeft het pensioenfonds bij einde van de partnerrelatie een vergelijkbaar recht tot afkoop van de aanspraken op partnerpensioen.
De afkoopwaarde wordt dan uitgekeerd aan de gewezen partner.
3. Als bij overlijden van een (gewezen) deelnemer het partnerpensioen lager blijkt te zijn dan de wettelijke grens, heeft het pensioenfonds een vergelijkbaar recht tot afkoop van dit pensioen.

Artikel 21 Verplichtingen van de deelnemer

1. De deelnemer moet de werkgever direct informeren over beëindiging van zijn/haar partnerrelatie (zie artikel 17).
2. Als het ongeregistreerde partnerschap eindigt, moet de deelnemer het pensioenfonds hierover direct schriftelijk informeren.
In deze schriftelijke verklaring moeten in ieder geval de namen en geboortedata van beide partners zijn opgenomen en de datum waarop de gezamenlijke huishouding is geëindigd. De deelnemer en zijn/haar partner moeten deze verklaring ondertekenen. Wanneer de deelnemer aannemelijk maakt dat hij/zij ondanks zijn/haar inspanningen, geen medeondertekening van de gewezen partner heeft gekregen, mag de werkgever afgaan op een eenzijdige verklaring van de deelnemer.
3. Na beëindiging van het deelnemerschap is de gewezen deelnemer verplicht het pensioenfonds direct te informeren over het einde van een partnerrelatie. Hierbij gaat het niet om het overlijden van de partner.
4. Als het pensioenfonds op grond van de Wet op de medische keuringen medische waarborgen mag vragen, dan moet de werknemer aan het medisch onderzoek meewerken.
5. De werkgever en het pensioenfonds zijn niet aansprakelijk als een pensioen niet of niet juist is zeker gesteld omdat de deelnemer niet, niet goed of niet tijdig aan zijn/haar verplichtingen heeft voldaan.
6. Als de werknemer van mening is dat hij/zij rechten kan ontlenen aan dit pensioenreglement maar geen documenten heeft ontvangen van het pensioenfonds en/of de werkgever waaruit dit blijkt, moet hij/zij zowel de werkgever als het pensioenfonds hierover informeren.

HOOFDSTUK VI FINANCIËLE BEPALINGEN

Artikel 22 Financiering van de pensioenregeling

De werkgever betaalt het pensioenfonds een zodanige bijdrage dat het fonds in staat is de pensioenen te waarborgen. Dit is vastgelegd in het uitvoeringsreglement (zie artikel 3 lid 4).

Artikel 23 Deelnemersbijdrage

1. De deelnemer is geen bijdrage in de kosten van de pensioenregeling verschuldigd voor zover de pensioenaanspraken betrekking hebben op het deel van de pensioengrondslag dat het bedrag van € 7.000 niet te boven gaat.
(In het jaar 2010 komt de pensioengrondslag van € 7.000 overeen met het in artikel 4, lid 4a bedoelde maximum pensioengevende salaris van € 23.772)
2. Voor het eventuele deel van de pensioenaanspraken dat betrekking heeft op het gedeelte van de pensioengrondslag boven dit bedrag, kan de werkgever een bijdrage van de deelnemer in de kosten verlangen. Deze bijdrage zal worden uitgedrukt in een percentage van het deel van de pensioengrondslag boven het bedrag van € 7.000 en niet meer bedragen dan 6% van het desbetreffende deel van de pensioengrondslag. Het bedrag van € 7.000 wordt niet geïndexeerd.
Voor deelnemers die parttime werkzaam zijn, wordt het bedrag van € 7.000 vermenigvuldigd met het voor de deelnemer in het desbetreffende jaar geldende parttimepercentage.
3. De deelnemer is geen bijdrage verschuldigd als sprake is van voortgezette pensioenopbouw na arbeidsongeschiktheid volgens artikel 16. Bij gedeeltelijke voortgezette opbouw is de bijdrage voor een deel verschuldigd.
4. De werkgever houdt de eventuele bijdragen van de deelnemer in op zijn/haar salaris in dezelfde termijnen als waarin het salaris wordt uitbetaald.

Artikel 24 Uitkering van de pensioenen

Het pensioenfonds keert de pensioenen aan de pensioengerechtigden uit in maandelijkse termijnen bij achterafbetaling en zorgt voor de wettelijke inhoudingen op de uitkeringen.

HOOFDSTUK VII OVERIGE BEPALINGEN

Artikel 25 Fiscale maximering

1. Op grond van fiscale wet – en regelgeving gelden de volgende maxima:
 - a. Het jaarlijkse levenslange ouderdomspensioen is maximaal gelijk aan 100% van de laatste pensioengrondslag.
 - b. Een AOW-overbruggingspensioen (zoals omschreven in artikel 10) is maximaal gelijk aan twee keer het AOW-bedrag voor een gehuwde zonder toeslag, inclusief vakantie-uitkering.
 - c. Het jaarlijkse levenslange partnerpensioen is maximaal gelijk aan 70% van de laatste pensioengrondslag.
 - d. Het jaarlijkse wezenpensioen is maximaal gelijk aan 14% (voor volle wezen 28%) van de laatste pensioengrondslag.

De pensioengrondslag die voor deze maxima in aanmerking wordt genomen is het laatste jaarsalaris van de deelnemer verminderd met een franchise die volgens de Wet op de loonbelasting 1964 minimaal in aanmerking moet worden genomen als franchisebedrag bij de vaststelling van een pensioengrondslag.

Dit franchisebedrag is gelijk aan 10/7 maal het enkelvoudige AOW-pensioen voor een gehuwde/samenwonende (exclusief de toeslag voor een partner jonger dan 65 jaar), vermeerderd met de vakantie-uitkering, dat geldt op 1 januari van het jaar van vaststelling van de pensioengrondslag.

2. Overschrijding van deze maxima door oorzaken zoals omschreven in artikel 18d van de Wet op de loonbelasting 1964, blijven buiten beschouwing.
3. Als een (gewezen) deelnemer gedurende het deelnemerschap parttime heeft gewerkt, wordt voor de toepassing van het bepaalde in lid 1:
 - de laatste pensioengrondslag op fulltimebasis vastgesteld;
 - deze pensioengrondslag vermenigvuldigd met het parttimepercentage.
Bij wisselende parttimepercentages gedurende het deelnemerschap wordt het gewogen gemiddelde parttimepercentage genomen.

Artikel 26 **Beperkingen**

1. Alle mededelingen die de werkgever voor de verzekeringen aan het pensioenfonds doet, mag het pensioenfonds als juist aanvaarden.
Als de werkgever onjuiste of geen mededelingen heeft gedaan en het pensioenfonds daardoor onvoldoende premie heeft ontvangen, dan spant het pensioenfonds zich in om alsnog aanvullende financiering van de werkgever te krijgen.
2. Het pensioenfonds vraagt in beginsel geen medische waarborgen voor het toekennen of verhogen van pensioenaanspraken. Als op grond van de Wet op de medische keuringen medische waarborgen gevraagd mogen worden, kan het pensioenfonds dit doen. Wanneer de deelnemer vervolgens naar het oordeel van het pensioenfonds geen normale levens- of validiteitskansen heeft, worden de pensioenaanspraken niet of niet volledig toegekend. In dat geval bezien de werkgever en het pensioenfonds of er een bijzondere regeling kan worden getroffen, en zo ja, welke.
Een medisch onderzoek kan deel uit maken van de medische waarborgen die de deelnemer moet leveren.

Bij te late aanmelding van een deelnemer door de werkgever kan het pensioenfonds beperkende voorwaarden stellen wat betreft de gevolgen van overlijden of arbeidsongeschiktheid in het begin van het deelnemerschap. De deelnemer wordt hierover dan geïnformeerd.
3. De aanspraken uit deze pensioenregeling kunnen niet worden afgekocht, vervreemd of prijsgegeven, of formeel of feitelijk voorwerp van zekerheid worden. In de Pensioenwet is bepaald in welke gevallen dit wel is toegestaan.

Artikel 27 **Wijzigingen**

1. Het pensioenfonds kan de pensioenregeling wijzigen in de gevallen als bepaald in de statuten en het uitvoeringsreglement van het pensioenfonds. Wijzigingen kunnen alleen door het pensioenfonds worden doorgevoerd voor zover deze zijn toegestaan binnen het kader van relevante wet- en regelgeving.
- 2.. Het pensioenfonds heeft zich het recht voorbehouden de pensioenregeling te wijzigen, te verlagen, te beperken of te beëindigen, als omstandigheden wijzigen die voor de werkgever van zodanig zwaarwegend belang zijn in relatie tot de belangen van de werknemers, dat de belangen van de werknemers daarvoor moeten wijken.

Van een zwaarwegend belang is onder meer sprake als:

- a. de overheid de ouderdoms-, nabestaanden- en/of arbeidsongeschiktheidsuitkeringen zodanig ingrijpend wijzigt, dat een herziening of beëindiging van de pensioenregeling, gelet op de opzet daarvan, noodzakelijk is;
 - b. de werkgever na een afwijzing op een dispensatieverzoek dat hij heeft ingediend, verplicht is om zich voor (een deel van) het personeel dat onder deze regeling valt, aan te sluiten bij een ander bedrijfstakpensioenfonds;
 - c. de financiële positie van de werkgever de uitgaven voor de pensioenregeling niet meer toelaat. Dit geldt alleen voor de aanspraken die de werkgever eventueel op grond van artikel 4, lid 4b, heeft toegekend.
3. De werkgever heeft zich het recht voorbehouden zijn bijdrage aan de pensioenregeling te verlagen of te beëindigen in geval van ingrijpende wijziging van omstandigheden. Dit geldt alleen voor de bijdrage van de werkgever voor de aanspraken die de werkgever eventueel op grond van artikel 4, lid 4b, heeft toegekend.
 4. Als het pensioenfonds respectievelijk de werkgever gebruik wil maken van het recht zoals omschreven in lid 1 respectievelijk lid 2 en lid 3, zal hij de deelnemers hierover schriftelijk informeren.
De opgebouwde pensioenaanspraken worden niet aangetast.
 5. Het pensioenfonds kan de ingegane en de nog niet ingegane pensioenen verminderen, als de financiële toestand van het pensioenfonds dat nodig maakt. Dit kan alleen in de situatie die is omschreven in artikel 134 van de Pensioenwet.
 6. Als het pensioenfonds gebruik wil maken van het recht zoals omschreven in lid 5, zal het pensioenfonds de betrokkenen, belanghebbenden en de werkgever schriftelijk over dit besluit informeren.
De vermindering van de aanspraken kan op zijn vroegst plaatsvinden één maand nadat de betrokkenen, belanghebbenden, de werkgever en de toezichthouder hierover zijn geïnformeerd.

Voor de deelnemers die verplicht zijn tot deelneming aan de pensioenregeling – als bedoeld in artikel 1, lid 2 onder a – gelden de artikelen 28 en 29.

Artikel 28. Vrijstelling van de verplichting tot deelneming

1. Het bestuur zal aan een werkgever vrijstelling van de verplichting tot deelneming in het pensioenfonds verlenen overeenkomstig het bepaalde in de door de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid vastgestelde richtlijnen als bedoeld in artikel 13, lid 3, van de Wet BPF 2000.
Deze richtlijnen, aangeduid als "Vrijstellingsbesluit Wet BPF", liggen voor belanghebbenden ter inzage bij het pensioenfonds.
2. Een verleende vrijstelling heeft tot gevolg dat zolang de vrijstelling geldt, de vrijgestelde werknemer(s) geen deelnemer is (zijn) in het pensioenfonds. Zolang op een verzoek om vrijstelling niet afwijzend is beslist, kunnen de betrokken werknemer(s), of hun nagelaten betrekkingen geen rechten aan dit fondsreglement ontleen.
Van de verleende vrijstelling wordt door het bestuur een bewijs uitgereikt aan de werkgever.

Artikel 29. Vrijstelling wegens gemoedsbezwaren

1. Degene die gemoedsbezwaren heeft tegen iedere vorm van verzekering alsmede de rechtspersoon waarbij natuurlijke personen betrokken zijn die zodanige bezwaren hebben, kan op zijn aanvraag door het bestuur van de verplichting tot naleving van het bij of krachtens de statuten en dit reglement te zijnen aanzien met betrekking tot de pensioenregeling bepaalde vrijgesteld worden.
2. Het verzoek geschiedt door indiening van een door verzoeker ondertekende verklaring bij het bestuur van het pensioenfonds.

Deze verklaring houdt ten minste in dat degene die de verklaring indient, overwegende gemoedsbezwaren heeft tegen iedere vorm van verzekering en dat hij mitsdien noch zichzelf, noch iemand anders, noch zijn eigendommen heeft verzekerd. Uit een door een werkgever ingediende verklaring moet voorts blijken of deze ook gemoedsbezwaren heeft tegen nakoming van de hem als werkgever opgelegde verplichtingen.

3. Het bestuur verleent, indien de verklaring naar zijn mening overeenkomstig de waarheid is, de vrijstelling. Aan de vrijstelling kunnen voorwaarden worden verbonden die noodzakelijk zijn in verband met de administratie van het pensioenfonds.
Van de verleende vrijstelling wordt door het bestuur een bewijs verstrekt.

4. Ieder die vrijstelling heeft is verplicht dezelfde bijdragen welke hij verschuldigd zou zijn indien hij geen vrijstelling had, aan het pensioenfonds te betalen in de vorm van spaarbijdragen, hetgeen mede geldt voor een werkgever die geen vrijstelling heeft met betrekking tot de bijdragen die hij verschuldigd is voor een deelnemer die wel een vrijstelling heeft.

5. De ten behoeve van een werknemer betaalde spaarbijdragen worden door of namens het pensioenfonds geboekt op een die deelnemer betreffende rekening bij het pensioenfonds.

Over bedragen in de voornoemde rekening per werknemer, wordt door het fonds een rendement geboekt dat gelijk is aan het beleggingsrendement dat het pensioenfonds over het desbetreffende jaar heeft behaald.

6. Indien de (gewezen) werknemer op de pensioendatum in leven is, wordt het tot die datum gevormde spaarbedrag vanaf die datum aan hem/haar uitgekeerd in gelijke termijnen gedurende een periode van ten minste 15 en ten hoogste 25 jaar.

Als de gewezen werknemer overlijdt zet het pensioenfonds de eventueel nog niet uitgekeerde termijnen voort ten behoeve van de eventuele partner van de gewezen werknemer.

Bij het ontbreken van een partner of bij diens overlijden keert het pensioenfonds het restant van de termijnen uit zoals bepaald in lid 8.

7. Indien de (gewezen) werknemer overlijdt vóór zijn pensioendatum, geschiedt de uitkering van het tot de overlijdensdatum gevormde spaarbedrag aan zijn eventuele partner in gelijke termijnen gedurende ten minste 15 en ten hoogste 25 jaar.
Bij het ontbreken van een partner of bij diens overlijden keert het pensioenfonds het (restant) van de termijnen uit zoals bepaald in lid 8.

8. In de gevallen als bedoeld in lid 6 en 7 dat er geen partner (meer) is, geldt het volgende. Het pensioenfonds keert het (restant van het) spaarbedrag in gelijke termijnen uit aan de eventuele wezen van de (gewezen) werknemer. Voor de periode van uitkering aan de wezen sluit het pensioenfonds aan bij de uitkering van wezenpensioen conform artikel 8.
Indien er geen uitkeringsgerechtigde wezen (meer) zijn aan te wijzen, keert het pensioenfonds het (restant van het) spaarbedrag in één bedrag uit aan de erfgenamen.

9. Indien een deelnemer die geen vrijstelling heeft, uit de dienst treedt van een werkgever die wel vrijstelling heeft en niet opnieuw bij een zodanige onderneming in dienst treedt, wordt te zijnen aanzien de pensioenregeling volledig van kracht.
Hetzelfde geldt indien een deelnemer die geen vrijstelling heeft en in dienst is van een werkgever die wel een vrijstelling heeft, overlijdt of de pensioengerechtigde leeftijd bereikt. Het te zijnen name geboekte spaarsaldo wordt als te zijnen behoeve betaalde premie beschouwd.

10. Het bestuur is verplicht een vrijstelling in te trekken, indien:
 - a. de betrokkene dit verzoekt;
 - b. naar het oordeel van het bestuur de gemoedsbezwaren op grond waarvan de vrijstelling is verleend, niet langer geacht kunnen worden te bestaan.

11. Het bestuur is bevoegd een vrijstelling in te trekken, indien de betrokkene de daarbij gestelde voorwaarden niet of niet behoorlijk naleeft.

12. Door de intrekking van de vrijstelling wordt ten aanzien van de betrokkene de pensioenregeling volledig van kracht. Het te zijnen name geboekte spaarbedrag wordt beschouwd als te zijnen behoeve betaalde premie.
13. De beslissing op een verzoek om vrijstelling wegens gemoedsbezwaardheid, de intrekking van zodanige vrijstelling en het vaststellen van de voorwaarden geschieden schriftelijk door het bestuur en zijn met redenen omkleed.
Een afschrift van deze beslissing wordt door het bestuur toegezonden aan de betrokken deelnemer of aangesloten werkgever die het verzoek om vrijstelling heeft gedaan.
Tegen die beslissing of vaststelling kan de betrokkene binnen 30 dagen, nadat zij is ontvangen bezwaren indienen bij De Nederlandsche Bank. Tegelijk met deze beslissing of vaststelling stelt het bestuur de betrokkene schriftelijk in kennis van het in de vorige volzin bepaalde.

Artikel 29 Onvoorziene gevallen

In gevallen waarin dit reglement niet voorziet, beslist het pensioenfonds.

Artikel 31 Overgangsbepalingen

1. Dit pensioenreglement is in werking getreden op 1 januari 2010.
2. Voor de deelnemer die op 31 december 2009 deelnam aan de toen geldende pensioenregeling van het pensioenfonds en op 1 januari 2010 deelnemer is geworden aan de onderhavige pensioenregeling van het pensioenfonds, geldt het volgende.
 - a. De aanspraken die ontstaan uit de in het fondsreglement 2010 van het pensioenfonds omschreven pensioenregeling vervangen vanaf 1 januari 2010 de voordien door het pensioenfonds aan de deelnemer verleende pensioenaanspraken.
 - b. Aan artikel 4 "Berekeningsgrondslagen", lid 3, wordt het volgende toegevoegd.

Voor de deelnemer geldt een minimum pensioengrondslag van € 6.000.
Dit bedrag van € 6.000 wordt niet geïndexeerd.
Voor de deelnemer die parttime werkzaam is, wordt deze minimum pensioengrondslag vermenigvuldigd met het voor de deelnemer in het desbetreffende jaar geldende parttimepercentage.
 - c. De deelnemer behoudt op het pensioenfonds aanspraak op de tot 1 januari 2010 door hem/haar bij het pensioenfonds opgebouwde pensioenaanspraken die – op tijdsevenredige basis – premievrij zijn gemaakt.
Deze pensioenaanspraken worden zowel tijdens het deelnemerschap als na beëindiging van het deelnemerschap betrokken in het in artikel 9 onder A bedoelde voorwaardelijke toeslagbeleid van het pensioenfonds.

Het in de tot 1 januari 2010 geldende pensioenregeling van het pensioenfonds verkregen recht om het opgebouwde levenslange partnerpensioen om te zetten in een hoger ouderdomspensioen blijft behouden. De bij die omzetting behorende ruilvoet is gelijk aan de desbetreffende ruilvoet in het op 31 december 2009 geldende fondsreglement van het pensioenfonds.
Deze ruilvoet geldt tot 1 januari 2013 en kan daarna worden herzien.
 - d. Voor de deelnemer voor wie op 31 december 2009 door het pensioenfonds gedeeltelijke vrijstelling van premiebetaling wegens arbeidsongeschiktheid was verleend geldt het volgende:
 - het op 31 december 2009 op hem/haar van toepassing zijnde reglement van het pensioenfonds blijft gelden voor dat gedeelte van de pensioenaanspraken waarvoor op 31 december 2009 vrijstelling van premiebetaling was verleend;
 - voor het overige, niet-vrijgestelde, gedeelte van de pensioenaanspraken verwerft deze deelnemer de aanspraken op basis van het onderhavige fondsreglement.

Aldus vastgesteld op 19 februari 2010.

H.J.A. Brak

J.G.A. van den Brink

Bijlage 1. Partnerpensioen voor ongehuwd samenwonende deelnemers

Deze bijlage is bestemd voor ongehuwd samenwonende deelnemers.

Als u ongehuwd samenwoont en uw partnerschap heeft laten registreren bij de burgerlijke stand, heeft u - volgens de bepalingen van het pensioenreglement - recht op partnerpensioen.

Wanneer u ongehuwd samenwoont zonder met uw partner een geregistreerd partnerschap te zijn aangegaan, kunt u eveneens in aanmerking komen voor partnerpensioen. Hiervoor moet u voldoen aan de eisen die hieronder omschreven zijn.

U moet eerst een notariële samenlevingsovereenkomst overleggen aan het pensioenfonds. Zonder deze overeenkomst heeft uw partner geen recht op partnerpensioen bij uw overlijden.

Een partner is in dit verband de ongehuwde persoon van het eigen of het andere geslacht met wie u geen geregistreerd partnerschap bent aangegaan, maar met wie u minimaal gedurende een half jaar een gezamenlijke huishouding heeft gevoerd en nog voert. De partner mag niet met een andere persoon een geregistreerd partnerschap zijn aangegaan en mag bovendien niet in de rechte lijn of in de tweede graad aan u verwant zijn.

De notariële samenlevingsovereenkomst moet de volgende gegevens bevatten:

1. de naam, de geboortedatum en de burgerlijke staat van u en uw partner;
2. de aanvangsdatum van de gezamenlijke huishouding (eventueel met vermelding van het adres);
3. enige vermogensrechtelijke bepalingen (bijvoorbeeld een regeling over de verdeling van de kosten van de huishouding).

De deelnemer staat er voor in dat de gegevens in de akte juist zijn.

Als u om privacy-redenen geen inzicht wilt geven in de samenlevingsovereenkomst, dan kunt u de notaris vragen om, naast de samenlevingsovereenkomst, een verklaring op te stellen waarin de gegevens onder 1 en 2 zijn vermeld en waarin staat dat in de samenlevingsovereenkomst enige vermogensrechtelijke bepalingen zijn opgenomen.

Als u ongehuwd voor een periode van minimaal vijf jaar aantoonbaar samenwoont zonder een notarieel samenlevingscontract, heeft u – volgens de bepalingen van het pensioenreglement – recht op partnerpensioen.

Bijlage 2. Klachten- en Geschillenprocedure

Artikel 1. Klachten- en geschillenprocedure

Het pensioenfonds heeft een klachten- en geschillenprocedure die is vastgelegd in een afzonderlijk reglement dat bij het pensioenfonds kan worden opgevraagd.

De hoofdlijnen van deze procedure zijn omschreven in dit hoofdstuk, waarbij wordt verstaan onder:

- a. klacht: een klacht over de uitvoering van de statuten en het fondsreglement;
- b. geschil: een geschil betreffende een besluit van het bestuur, niet zijnde een besluit van algemene strekking;
- c. belanghebbende: de deelnemer, gewezen deelnemer, gepensioneerde, (gewezen) partner of nagelaten betrekking van een (gewezen) deelnemer of gepensioneerde die rechten kan ontlenen aan de statuten en het fondsreglement;
- d. secretariaat: het secretariaat van het pensioenfonds gevestigd te Den Haag, bereikbaar via Postbus 16150, 2500 BD Den Haag.

Artikel 2. Klachtenprocedure

1. Een belanghebbende of werkgever heeft het recht om bij de verzekeraar een, gemotiveerde, schriftelijke klacht in te dienen over de uitvoering van de statuten en het fondsreglement.
2. De verzekeraar beoordeelt de klacht. De beslissing van de verzekeraar behelst een, gemotiveerd, schriftelijk oordeel over de vraag of de wijze van uitvoering van de werkzaamheden waarover wordt geklaagd voldoende zorgvuldig jegens klager is geweest.
3. Indien klager het niet eens is met de beslissing van de verzekeraar, heeft klager het recht – schriftelijk - in beroep te gaan bij het bestuur.
Het bestuur geeft vervolgens een – schriftelijk - oordeel over de vraag of de beslissing van de verzekeraar op de klacht in redelijkheid genomen had kunnen worden.
4. Indien het bestuur de beslissing van de verzekeraar bevestigt, heeft:
 - a. een werkgever de mogelijkheid een – schriftelijk - beroep te doen op de in artikel 3 omschreven geschillenregeling;
 - b. een belanghebbende het recht een beroep te doen op de Ombudsman Pensioenen. De Ombudsman handelt een klacht af door het geven van een schriftelijk advies. Indien het bestuur besluit het advies van de Ombudsman niet op te volgen, stelt het bestuur klager en Ombudsman daarvan schriftelijk in kennis. De belanghebbende kan dan een – schriftelijk - beroep doen op de in artikel 3 omschreven geschillenregeling.

Artikel 3. Geschillenprocedure

1. Indien een belanghebbende of een werkgever een geschil aan de geschillencommissie wenst voor te leggen, zendt klager een bezwaarschrift tegen het betwiste bestuursbesluit aan het bestuur dat de geschillenprocedure in gang zet.
2. De geschillencommissie bestaat uit drie leden. Een lid wordt benoemd door het bestuur en een lid wordt benoemd door de partij die het geschil aanhangig heeft gemaakt. Deze beide personen tezamen benoemen het derde lid.
3. De geschillencommissie oordeelt naar redelijkheid en billijkheid. De geschillencommissie neemt een beslissing bij gewone meerderheid van stemmen.
4. Partijen aanvaarden de beslissing van de geschillencommissie in beginsel als een hen bindend advies, zulks echter met inachtneming van het bepaalde in artikel 4.

Artikel 4. Beroep bij de rechter

Indien een van beide partijen zich door de beslissing van de geschillencommissie onevenredig zwaar benadeeld acht én bovendien door die beslissing aantoonbaar substantieel financieel in zijn nadeel wordt getroffen, kan deze het geschil aan de bevoegde rechter voorleggen.

Bijlage 3. Ruilvoeten

De (ruil)factoren als bedoeld in artikel 10, 11 en 12 luiden als volgt:

Vervroeging van het ouderdomspensioen

beoogde pensioenleeftijd	resterend ouderdomspensioen in percentage van het pensioen op de normale pensioendatum
64	91,9
63	84,6
62	78,0
61	72,0
60	66,7
59	61,9
58	57,5
57	53,6
56	50,0
55	46,7

AOW-overbruggingspensioen

vervroegde pensioenleeftijd	in te ruilen levenslang ouderdomspensioen om € 100,- jaarlijks AOW- overbruggingspensioen te krijgen (op dezelfde vroege pensioenleeftijd)
64	€ 8,05
63	€ 15,24
62	€ 21,68
61	€ 27,54
60	€ 32,69
59	€ 37,42
58	€ 41,70
57	€ 45,61
56	€ 49,17
55	€ 52,42

Uitstel ouderdomspensioen

uitstel pensioenleeftijd van	hoogte ouderdomspensioen in percentage van het pensioen- bedrag dat voorheen gold
65 naar 66 jaar	109,5
66 naar 67 jaar	109,8
67 naar 68 jaar	110,3
68 naar 69 jaar	110,7
69 naar 70 jaar	111,2

Variatie in de hoogte van het ouderdomspensioen: eerst hoog dan laag (100/75)

Pensioen leeftijd	hoog/laag (100:75) tot lft 65		hoog/laag (100:75) tot lft 70		hoog/laag (100:75) tot lft 75	
	hoog	laag	hoog	laag	hoog	Laag
60	120,2	90,2	111,8	83,9	nvt	nvt
61	122,1	91,6	112,8	84,6	nvt	nvt
62	124,3	93,2	114,0	85,5	nvt	nvt
63	126,9	95,2	115,3	86,5	nvt	nvt
64	129,9	97,4	116,8	87,6	nvt	nvt
65	nvt	nvt	118,6	89,0	109,7	82,3
66	nvt	nvt	120,6	90,5	110,7	83,0
67	nvt	nvt	123,0	92,3	111,8	83,9
68	nvt	nvt	125,9	94,4	113,1	84,8
69	nvt	nvt	129,2	96,9	114,6	86,0
70	nvt	nvt	nvt	nvt	116,4	87,3

Ruil van ouderdomspensioen naar partnerpensioen (100:70) bij tussentijdse beëindiging deelnemerschap

leeftijdsklasse op ruilmoment	bij ruil van € 100,- ouderdomspensioen naar een combinatie van ouderdoms- en partnerpensioen is het resterend ouderdomspensioen
60 tot en met 64	€ 74,50
55 tot en met 59	€ 71,00
50 tot en met 54	€ 68,50
45 tot en met 49	€ 67,00
40 tot en met 44	€ 66,00
35 tot en met 39	€ 65,25
30 tot en met 34	€ 64,75
25 tot en met 29	€ 64,50
jonger dan 25	€ 64,25

Ruil van ouderdomspensioen naar partnerpensioen (100:50) bij tussentijdse beëindiging deelnemerschap

leeftijdsklasse op ruilmoment	bij ruil van € 100,- ouderdomspensioen naar een combinatie van ouderdoms- en partnerpensioen is het resterend ouderdomspensioen
60 tot en met 64	€ 80,50
55 tot en met 59	€ 77,50
50 tot en met 54	€ 75,25
45 tot en met 49	€ 74,00
40 tot en met 44	€ 73,25
35 tot en met 39	€ 72,50
30 tot en met 34	€ 72,00
25 tot en met 29	€ 71,75
jonger dan 25	€ 71,50

Ruil van ouderdomspensioen naar partnerpensioen (100:70) op ingangsdatum ouderdomspensioen

leeftijd op ruilmoment	bij ruil van € 100,- ouderdomspensioen naar een combinatie van ouderdoms- en partnerpensioen in de verhouding 100:70 is het resterend ouderdomspensioen
65	€ 77,00
64	€ 77,75
63	€ 78,50
62	€ 79,25
61	€ 80,00
60	€ 80,50

Ruil van ouderdomspensioen naar partnerpensioen (100:50) op ingangsdatum ouderdomspensioen

leeftijd op ruilmoment	bij ruil van € 100,- ouderdomspensioen naar een combinatie van ouderdoms- en partnerpensioen in de verhouding 100:50 is het resterend ouderdomspensioen
65	€ 82,50
64	€ 83,00
63	€ 83,75
62	€ 84,25
61	€ 84,75
60	€ 85,25

Ruil van ingeruild partnerpensioen naar extra ouderdomspensioen

pensioenleeftijd	Ruilvoet uitgedrukt in % van het PP	Ruilvoet uitgedrukt in % verhoging OP (indien OP:PP is 100:70)
70	30,75%	21,525%
69	29,50%	20,650%
68	28,50%	19,950%
67	27,25%	19,075%
66	26,00%	18,200%
65	25,00%	17,500%
64	24,00%	16,800%
63	23,25%	16,275%
62	22,25%	15,575%
61	21,50%	15,050%
60	20,50%	14,350%
59	19,75%	13,825%
58	19,00%	13,300%
57	18,25%	12,775%
56	17,50%	12,250%
55	16,75%	11,725%